

Julegjest

Marit Karlberg – Frank Henrik Rolland – Sigbjørn Apeland

1. Ventevise

*Tekst og mel: Marit Karlberg
Arr: Karlberg/Rolland/Apeland*

Kalde drag i luften, ute æ det kvitt,
fyr i peise inne, ingen trekk langs gølvett mitt.
Snø'n legg se stille, tungt på alle tre,
men glatt og fin i vege der du sparka burt te me.

Æ du som e,
vil at noko ska skje
venta på eit ja?
Æ det stille hjå de,
vil du koma heim,
koma heim te me?

Bli med upp i skoge, mø ska finne tre,
tek du med de kjølkin so ek mø bakkin ned.
Glanspapir og stjerno, glitter, filt og ull,
sita her ved bordet og prate tøys og tull

med me, før e
vil at noko ska skje,
venta på eit ja!
Æ det stille hjå de
vil du koma heim,
koma heim te me?

Ai, så fort det murkna, måne, mørgogry,
ute lava snø'n, og dagen den æ ny.
Klukkudn dei ringi, læt frå nord og sør,
tide ho æ inne, e skulde sagt det før,
e skulde sagt det før

te de, før e
vil at noko ska skje,
venta på eit ja!
Æ det stille hjå de,
vil du koma heim,
koma heim te me?

2. Store Gud og frelsermand

Tekst: Thomas Kingo

Mel: trad e. Andris E. Vang, nedskreven av L.M. Lindeman i 1848

(melodivarianten som blir spelt på fele er etter eit arkivopptak med Magnhild Almhjell, Nordmøre)

Arr: Karlberg/Rolland/Apeland

Store Gud og Frelsermand,
hvo er den, der lignes kan
ved din Guddoms store Kraft?
Ingen har fra Adam havt
slig en Fader, slig av Kjøn,
slig en Moder skjær og skjøn
der har født en Jomfrusøn.

Døberen, o store Gud!
Som løb før i Veien ud,
for at vise Verden dig,
han saa høit undskylder sig,
at han er kun blot en Røst
som mod Syndens Saar og Brøst
prædiked al Verdens Trøst.

Søde Jesu, Davids Rod,
jeg vil dig med Bøn og Bod
rede og berede Sted
i min Sjæl og Hjerter med;
tag det hen, og dan det bedst,
kom derind og vær min Gjest,
og giv en salig Julefest.

3. Joleverset

Tekst: Frå middelalderen, ukjent omsetjar

*Mel: trad e. Jon Grøv, Øye i Vang, nedskreven av Erik Eggen i 1929
(feleversjonen er etter eit arkivopptak etter Ole Olsen Fykse, Kvam i Hardanger)*

Arr: Karlberg/Rolland/Apeland

Et lidet Barn saa lystelig
er fød for os paa Jorden
udaf en Jomfru uden Svig
han er vor Frelser vorden.
Havd' ei Guds Søn sin Manddom saa,
da maatte Verden al forgaa;
han Redning os kan raade.
Vi takke, sødest Jesu Krist
at du et Menneske vorden est,
vogt os fra Helveds vaade!

4. Kom du folkefrelser sand

Tekst: Ambrosius/Luther/Landstad

Mel: trad e. eit arkivopptak med Torgeir Magistad, Vestre Slidre

Arr: Karlberg/Apeland

Kom du folkefrelser sand,
født av Mø foruden Mand!
Det al Verden undres maa,
Gud din Fødsel skikket saa.

Tag os, Herre Gud, ei bort
Trøsten af det Under stort,
Kristus her med Englesang
ligger Barn på Moders Fang!

Jomfru skjer den Moder var
som ham under Hjertet bar;
af den Helligaand i Løn,
Barnet var Guds evig' Søn.

Krybben skinner himmelklar,
Natten Lys til Verden bar,
Lys, som aldrig slukkes ud,
Troen mødes der med Gud.

Lovet vær' Gud Fader blid,
lovet Krist, Guds Søn, al Tid,
lovet Helligaand tilmed
i all Tid og Evighed!

5. Et barn er født i Betlehem

Tekst: Frå middelalderen, ukjent omsetjar

Mel: trad e. Nils Beitoaugen, Øystre Slidre, nedskriven av O.M.Sandvik i 1916

Arr: Karlberg/Rolland/Apeland

Et Barn er født i Betlehem, i Betlehem,
thi glæder sig Jerusalem.
Halleluja, halleluja!

En fattig Jomfru satt i lønn, hun satt i lønn
og fødte Himlens Kongesønn.
Halleluja, halleluja!

Han lagdes i et Krybberum, et Krybberum.
Guds Engle sang med Fryd derom:
Halleluja, halleluja!

Men Okse der og Asen stod, og asen stod
og saa den Gud og Herre god.
Halleluja, halleluja!

Av Saba kom de Konger tre, de konger tre.
Gull, Røkels, Myrra ofret de.
Halleluja, halleluja!

Nu all vaar Nød og Sorg er bøtt, vaar Sorg
er bøtt.
Os er i dag en Frelser født.
Halleluja, halleluja!

Lov, Takk og Pris i Evighet, i Evighet,
den hellige Trefoldighet.
Halleluja, halleluja!

6. No koma Guds englar

Tekst: Elias Blix

*Mel: trad e. Ingebjørg H. Kattevold, Vang/Kirsti Haugen, Øye, nedskrivne av Erik Eggen rundt 1930
(Frank spelar ein variant frå Ulvik i Hardanger, nedskreven av Olav Sande rundt 1900)*

Arr: Karlberg/Rolland/Apeland

No koma Guds englar med helsing i sky,
Guds fred og velsigning dei bjoda.
No stig i frå jordi ein helgasong ny,
som skal gjennom himmelen ljoda:
Guds fred og vel møtt,
du barn som er født.
Vår fredsfyrste høgt vere lova!

I djupaste myrker vart himmelen klår
då stjerna av Jakob seg viste.
I hardaste vetter det grønkar som vår,
og fagrate knupp spring av kviste.
Guds fred og god jol
med sumar og sol!
Vår fredsfyrste høgt vere lova!

Der ute er jordi so isende kald,
og trei stend svarte i skogen.
Men Isai stuv som til frelsa er vald,
skyt livskvisten fager og mogen.
Guds fred med den tein
av grønkande grein!
Vår fredsfyrste høgt vere lova!

Alt kling som i kor:
Guds fred over jord!
Vår fredsfyrste høgt vere lova!

7. Op, glædes alle

Tekst: Thomas Kingo

Mel: trad e. Johannes Dahle, Øystre Slidre, nedskreven av L.M. Lindeman i 1865

Arr: Karlberg/Rolland/Apeland

Op, glædes alle, glædes nu,
med Fryd opfylder Sind og Hu
i Herren eders Glæde!
Thi Jesus han er nu saa nær
og vil, fordi han har os kjær,
udi vort Kjød sig klæde.

Din Fred, o Gud, som overgaar
alt det, som Sind og Sans formaar,
vort Sind og Hjerter vare
i Kristo Jesu, at vi maa
saa stor en Juleglæde faa,
som aldrig kan forfare!

Bort Sorg, og krænk ei meer vort Sind,
Guds Glæde lukke vi nu ind,
at vi kan Jesum favne
med Bøn og Hjertens Tak og Tro;
i hannem skal vort Haab og Ro
sin Glæde aldrig savne.

8. Sankte Mortein

*Tekst og mel: trad e. Andris E. Vang
Arr: Karlberg/Rolland/Apeland*

Sankte Mortein ga me
den fyste kvelden uti jolen:
ein liten fjørefuggel
so væl kunna fløge.

Sankte Mortein ga me
den are kvelden uti jolen:
tvær gjesa,
og so ein liten fjørefuggel
so væl kunna fløge.

Sankte Mortein ga me
den trea kvelden uti jolen:
try får, tvær gjesa,
og so ein liten fjørefuggel
so væl kunna fløge.

Sankte Mortein ga me
den trettande kvelden uti jolen:
tretta tynno malt drogo mine drengi alt,
tølv tynno bygg drogo mine drengi trygg,
elleve tynno rug drogo mine drengi drug,
tie drengi drogo dei på strengi,
nie skjepa lang drogo dei på strand,
åtte gangara grå med raue gullsala på,
sjau borfat fulle med mat,
seks uksa, fem kyra,
fire feite svin,
try får, tvær gjesa,
o so ein liten fjørefuggel
so væl kunna fløge.

9. Joleleik

Tekst: trad frå Øystre og Vestre Slidre

Mel: trad e. eit arkivopptak med Gullik Kirkevoll, Vestre Slidre

Arr: Karlberg/Rolland/Apeland

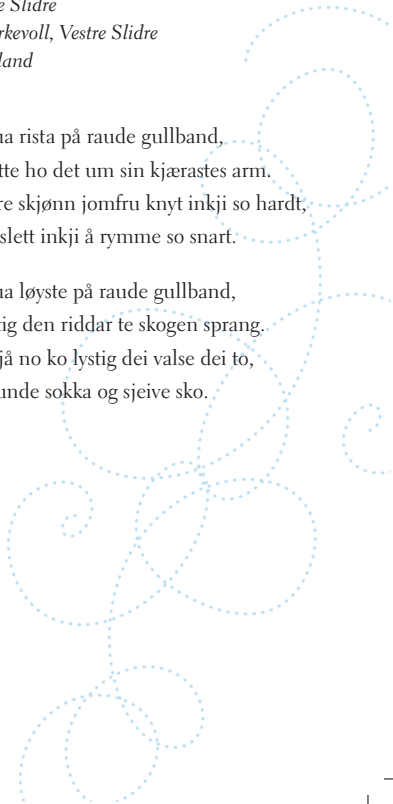
Ei fremmande dame æ kome her inn
æ kome her inn i denne vår ring.
Ho neia, ho bukka, ho helsa so vel,
no får mø sjå kem ho helde kjær.

Kom vakre, kom snille, kom føl me ein dans,
de vil e gjeva ein gyllande krans.
Den gyllande kransen den vil e kji ta
før enn e har fråga min mor og min far.

Har du me kjær ja so æ e no her.
Har du me kjær ja so æ e no her.
Men vil du kji ha me so kan du la vær.
Vil du kji ha me so kan du la vær.

Jomfrua rista på raude gullband,
so knytte ho det um sin kjærastes arm.
O kjære skjønn jomfru knyt inki so hardt,
e akta slett inki å rymme so snart.

Jomfrua løyste på raude gullband,
so hastig den riddar te skogen sprang.
Men sjå no ko lystig dei valse dei to,
med sunde sokka og sjeive sko.

10. På ny

*Tekst og mel: Marit Karlberg
Arr: Karlberg/Rolland/Apeland*

Kom te uss du vesle gut,
kom, og jaga myrkret ut,
kom frå stall og krubbeseng,
vise uss ko verde treng,
vise kvinno, vise menn,
vise menn, vise menn.

Kan mø lære uss på ny
gjeva alle rom og ly,
gjøno denne natte lang
lytte ette englesang
um eit barn på mor sitt fang
mor sitt fang, mor sitt fang.

Kvile no frå kav og strev
byte strid med julefred,
fri frå uro, tankespinn,
stille natt i trøyte sinn,
lyfte blick mot stjerneskin,
stjerneskin, stjerneskin.

11. Nyårsverset

Tekst: Paul Eber/Rasmus Katholm

Mel: trad e. eit arkivopptak med John Ødegård, Øye i Vang

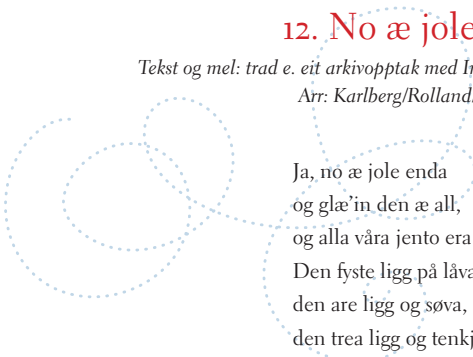
Arr: Karlberg/Rolland/Apeland

For saadan Mildheds Gave
o Fader i Himmerik
som du os givet haver,
prise vi dig inderlig!
For de Velgjerninger
som dette Aar forgangen
du haver gjort saa mangen
alt baade fjernt og nær.
Dig bede vi saa saare:
giv os et fredelig/gledelig/fruktbart Aare
dig til ære og os til gagn.

12. No æ jole enda

*Tekst og mel: trad e. eit arkivopptak med Ingebjørg A. Kasa, Øye i Vang
Arr: Karlberg/Rolland/Apeland*

Ja, no æ jole enda
og glæ'in den æ all,
og alla våra jento era falna i eit fall.
Den fyste ligg på låva,
den are ligg og søva,
den trea ligg og tenkji på vesleguten sin.

Innspelt, miksa og mastra hjå Tor Magne Hallibakken.

Foto og grafikk ved Hanne Solheim og Eva Karlsson.

Støtta av Norsk kulturfond, Valdres folkemusikklag,
Øystre Slidre kommune og Norsk senter for folkemusikk og folkedans.

